

Book-Post

76

To,

*If not delivered
please return to :*

EDITOR,
THE VEDIC PATH,
P.O. Gurukul Kangri,
(U.P.) 249404.

नः मलोपेतशरीरः मलिनवसनः शुक्लानोपेतः मूर्धः कशिली लोका निधिशिल्पकर्त्रीः
 अलसः क्रियासु पदुः अतनोभ्रमर्नशीलः नन्वजालसेति नश्चेति विरुद्धम् उच्यते यद्य
 पिसद्व्येणालसः तथाप्यतिशयिद्याज्ञा जनक्रियामटनादिना सम्पादयितुमसमर्थोद
 दनः एवंविधो गोलाख्ये योगे जातो भवति एवं सप्तसु संख्यायोगेषु फले व्याख्यातम्
 इति निगदिता इति इत्येवंविधानां भसयोगाफलैः सार्धं मिह निगदिताः उक्ताः इहा
 स्मिन्नध्याये पते समस्तस्यपि दशासु नियतफलदाः सर्वकालफलप्रदाश्चिन्त्या विज्ञेयाः
 ननु यथादिष्टाद्येन सखिताः प्रदर्शिताः तत्कथं समस्तदशास्वित्सक्तम् उच्यते तेषां व
 चनाद्यथा दर्शितकालः सखिदुःखयोर्भविष्यति यथा कालविभागे नोक्ता स्ते समस्त
 दशास्वपियथा दर्शितसखिदुःखप्रदा भविष्यति ननु न कस्यचित्समये सखे नदुःखे न वै
 कत्रूपेण गच्छति ये भोगिनस्ते मानसैः संसृभिः तत्राभवंति ये तत्र भिक्षाशिनस्ते पिकदा
 विह्वला भित्तना भवंति शीतलाः सुखदुःखसंक्रायाः सुखितमात्मानं मन्यन्ते तदेवमादिस
 खिदुःखम् सर्वे पिसंसारजाते न विपर्ययेणानुभूयन्ते तत्कथं समस्तदशास्वपियोगा

त्वेधुः केसरजः कृषिकरः स्वबहूपयोग्यः शूरः क्षतो धनरुचिर्विधनश्चमूले ॥ दाता रुद्र
 रः अन्यकार्यनिरतः परोपकारसक्तः पशुपः पशूनोरक्षिता एवंविधो धाम्नियोगे जातो
 भवति धनार्जने विशीलः धनार्जने विशीलः धनार्जने विशीलश्च सौमभृतत्वेधुः धनार्ज
 ने विशीलः सभृतत्वेधुः धनार्जने विशीलः सभृतत्वेधुभिश्च युतः एवंविधः पाशाखियो
 गो जातो भवति कृषिकरः कृषिकः स्वबहूपयोग्यः यदर्थिते विज्ञादिके तद्वद्गुणपुत्रो
 एवंविधः केदपयोगे जातो भवति शूरः समरधीक्षतः प्रहारितः धनरुचिरर्धप्रियः विधनो
 र्थहीनः केचिद्धनरुचिरिति पठेति एवंविधः शूलाख्यो योगे जातो भवति ॥ अथ युग्मो
 लयोगो जातस्य स्वतृपं सर्वेषां वनाभसयोगानो समस्तदशासु फलप्रदर्शने हरिणाह ॥
 धनविरहितः पाषाणो दीवायुगो लघुगो लघुके विधनमालिनो जातो येनः कृषिल्लसो
 नः इति निगदिता योगाः साधनैर्फलैरिहनाभसानियतफलं चिन्त्यासेते समस्तद
 शासुपि धनविरहितः अर्थहीनः पाषाणो मारी व्यपेतवा शब्दः वार्थे अर्थहीनः
 पाषाणैरेव एवंविधो युगालो जातो भवति अथ शब्दग्रान्तयेः र्थे विधनो र्थहीनः मलि।
 योगे वेद दा

८

वृ०
ही०
५०

ए
न

शीतकिरणाः सः स्त्रीवयोगः सः सः ॥ १५ ॥ न्योन्यमिति रविशशी चन्द्राकौ युग्मौ ज
 दोगतौ यथा क्रमेण समविषमराशिस्था वनो न्योन्यपरस्परं यदि पश्यतस्तदा स्त्रीव जन्मयो
 गयकः तथा किं सौम्यौ सौरवुधौ युग्मौ ज दोगता वनो न्योन्यपश्यतस्तदा द्वितीयो योगः
 वक्रौ वेति वक्रौ गारको विषमर्क्षगतः समगो समराशिस्थं दिने शो सूर्यं पश्यति सूर्यं च
 गारकं पश्यति तदा तृतीयो योगः चन्द्रोदयो राशिलग्नौ अ समे विषमराशिस्थो भूम्पा
 त्मजेनो गारको समराशिगतेने क्षितौ दृष्टौ तदा चतुर्थो योगः युग्मौ ज दोगता वपीति
 इन्द्रशशिनौ चन्द्रवुधौ यथा संख्ये युग्मौ ज दोगतौ भूम्पा त्मजेन यत्र तत्रावस्थिते
 ने क्षितौ तदा पंचमो योगः सितलं शीतकिरणाः शुक्ललग्नं च दायत्र तत्र राशौ प्रभागे
 पुरुषराशिनवांशके व्यवस्थिता भवेति तदा स्त्रीव जन्मयोगः षष्ठः तथा च सागवत्याम
 अन्यान्ये रवि वेदौ विषमर्क्ष समर्क्षगौ निरीक्षते इन्द्रजरविप्रजौ वा तथैव गर्भे न भ्रम
 कं ऊरुतः वक्रौ विषमे सूर्यः समरास्ते वे परस्परं लोकात् विषमे लगेन चन्द्रे समराशि
 गतः ऊजो वलोकयति वृषचन्द्रौ ऊर्जं नैडसितास्तथै वोल्ला इति एते योगाः पूर्व
 दृष्टौ विषमर्क्ष समर्क्षगौ तथैवोक्तौ ज्ञोजन
 वांशकं हं स्यात् ॥

५०

नगोशकग्रहणोनास्तिनक्तये व्याख्यातेदिशरीशेकाकेद्विति उच्यते अनेनैवसत्या
 जातकोउक्ते बलिनौविषमेकेयुञ्जन्तियेसमग्रहेऊर्जेउसिताः यमलौहिशरी
 रीशेधिउजदस्यास्वपत्तसमाविति॥ अथपुंजन्मयोगांतरंइन्द्रवज्रयाह ॥ विहायल
 ग्नेविषमर्त्तसंस्थः सौरीपुंजन्मकरोविलम्भात् प्रोक्तग्रहाणामवलोक्यवीर्यवा
 च्यः प्रसूतौपुरुषौगनावा॥१२॥ विहायलग्नमिति लग्नेविहायत्यक्तासौरः शनैश्चा
 गोलगनादिषमर्त्तगतस्तृतीयपंचमसप्तमनवमैकादशस्थानानामन्यतमस्थः पुंजन्मकरः
 पुरुषजन्मकरोभवति प्रोक्तग्रहाणामिति प्रोक्तग्रहाणांकथितयोगकराणांवीर्यबल
 मवलोक्यविचार्यप्रसूतौप्रसवेषुपुरुषोनरौगनास्तीवक्रव्या एतदुक्तेभवतिअथ
 पुरुषयोगजन्मसम्भवः स्त्रीयोगजन्मसम्भवश्चदृश्यतेतयोयोगोबलवज्रहाभिनिह
 त्तलद्वयात्पुंस्त्रीजन्मवावक्रव्याम्॥ अथस्त्रीवजन्मयोगांशार्थलविक्रीडितेनाह
 ॥ अन्त्यामेयदिपश्यतःरविशशीयर्चकिं सौम्यावपि वक्रोवासमगंदिनेशमसमेवेदो
 दयौचेत्स्थितौ युगौजसंगतावपीउशशितौभूमात्मजेनेत्तितौ पुंभागेसितलग्ना

ज
 न

हवजयबलेनविदधानि शुभमत्तलेविहगेन्द्रोरागं चविवर्जिताशतिं रात्रिदिवाबलशूलो
भूगजलाभेनशौर्यपरिवृद्धा मलिनयनिशत्रुपक्षेभजतिबलस्तीनभञ्जरेः पुरुषः दि
गुणोद्विगुणोदयुर्वेद्याधिपमासहोरे शाः क्रमपरिवृद्धासौख्यं सदा सुयनेचकीर्ति
च पक्षे बलाद्विप्रनाशे रत्नास्वरहस्ति सम्यदेदयुः स्त्रीकनकभूमिलाभेकीर्तिच
शाशागधरबलम् सकलभरभारभारितनिर्मलकरजालभास्वराः सततम् रागेग्रहाः
प्रदयुः सौख्यं च मनोरथाधिगतम् ॥ आचारसत्यशुभशौचयुताः सुहृपास्तेजस्विनः
कृतविदोद्विजदेवरत्नाः सहस्रसाल्यजनभूषणसेधियाश्चसौम्यग्रहेर्बलयुतैः पि
युतैर्विदूषाः पुंशोऽपिग्रहेर्देवीराः संग्रामभीरवः पुरुषाः नलजस्रमवस्यनिरताः
सौम्याः कलहहाससेहृष्टाः ॥ इतिभद्रोत्पलविरचितायां बृहज्जातकविवृतौ ग्रहा
योनिभेदो नाम द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥ अथातो वियोनि मन्माथा यो व्याख्यायते ॥ वि
विधयो निजन्म नोतिर्यक्वास्ति स्यादराहीना मुत्यन्निर्वियो निजन्मेति तत्र प्रष्टुः सवाशा
ज्जातककाले विज्ञाय वियोनिजन्मनिश्चयज्ञाने भवति तच्च वसेततिरुक्ते नाह ॥ ॥

मेतः परोविभूतिं ग्रहः प्रसाधयति स्वयिकोणाबलः पुंसोसादिव्यंबलपतिते वासा
 लंबलेन वसहितः प्रसूदितधनधान्यसमृद्धाव्रोतम् मित्रबलेन च पुत्रो जनयति
 वीर्यान्वितं पुरुषम् तेजस्विनमिति स्वविने स्थिरविभवे भूषणं च लब्धधनम् ~~तेजस्वि~~
~~नमिति स्वविने स्थिरविभवे भूषणं च लब्धधनम्~~ स्वनवांशकवलपुत्रः करोति पुरु
 षं प्रसिद्धं च सत्समाजके चोक्तं बलवान्मित्रस्वरहोचनवांशके धीक्षितः शुभैश्चा
 पि चन्द्रसितौ स्त्रीदोत्रे पुरुषदोत्रे यथाः शेषाः तत्र शुभदृष्ट्यफलं शुभदर्शनफल
 सहितः पुरुषं कुर्याच्च नान्वितं व्यातम् स्वभगं प्रधानमखिलं सत्पदेहं सुसौख्यं च
 पुंस्त्रीभवन्बलेन च करोति धनमूर्जितं कालकृशालम् पुरुषं प्रसन्नचित्तं कल्पय
 रलोकभीरुं च आशाबलं समवो नो नयति पुरुषं नभश्चरः स्वदिशम् वीरावसु
 विभूषणवाहनसौख्यान्वितं कुदने वाचिद्राज्यं वाचित्पजा वाचिद्रव्यं वाचिघणः
 ददाति विहगाच्चित्रं चेष्टावीर्यं समन्वितः वज्रिणस्तमहावीर्यः शुभा राजप्रदा
 ग्रहाः पापाव्यसनदाः पुंसोकारयति वृषाटनम् स्वस्य शरीरममागमसकरा

योगस्याप्राप्तनेकतेनात्योवकाशः सत्यायोगस्य किंते वस्मिना शौयदा सर्वे ग्रहा भवेति
तदा अययोगेन भवति तत्र यद्या अययोगेन सत्यायोगो भिभूयते तदा गोलस्य वकाशः
वनस्यात् यदि भाषावेयम् निरयकाशाहिविधयः सावकाशान्विधीत्वाधेत इति अथै
कौ केरा शिंलनगतमधि कृत्वा पुराणाय वनमते नयत्सार्थयोगशतमुक्तं तदधुना प्रद
र्शते तेषां तत्रयोविंशतिराकृतियोगाविंशतिर्यप्यवराहमिहिरेणाभिहिताः किं
ततेषां मध्याह्नदयोगेन वत्तारो योगा अभिहिताः लग्नचतुर्थ्यर्था सर्वे ग्रहा भवेति त यो
रागराचतुर्थसप्तमयोः शोखः सप्तमदशमयोर्बभुक्ः दशमलग्नयोर्धनः तत्र पूर्वोक्ता वि
शतिः शोखबभुक् धनैः सह त्रयोविंशतिर्भवति सत्यायोगानां सप्तविंश त्पधिकं श
तम् एवं सार्धं शतम् राशिह्यादशकेनाष्टादशशतानि भवेति तत्र सप्तविंशत्यधिक
शतस्य सत्यायोगोत्पत्तिः प्रदर्शयते तद्यथा एकविकल्पाः सप्तद्विविकल्पा एकविं
शतिः त्रिविकल्पाः पञ्चविंशत चतुर्विकल्पाः पञ्चविंशत पञ्चविकल्पा एकविंशतिः
षड्विकल्पाः सप्तसप्तविकल्पे एकः तदेकीकृते सप्तविंशत्यर्थि शते भवति एतदेव व
क

फलप्रदाः स्युः अत्रोच्यते नैते योगादशाष्टकवर्गफलहंतारः शुभमशुभेवाफले दशा य
 द्दहति अष्टकवर्गाश्रिते च अतो यथाकाले योगेऽपि समग्रजन्मन्यपि फले दहति एवमि
 अफलाशुभं वैभोगिनां ददिद्वाणां च स भवत्येव एवं तावत्तत्र भसयोगाध्यायो व्याख्यानः
 अस्मिन् अध्याये पूर्वयुक्तं च प्रतिपादितं तदुच्यते दसयोगाकृतियोगाः समकालमुपस्था
 नेनास्ति तथा दलयोगैः सहा अथयोगानां तत्कालमुपस्थानम् नास्तेव अथ दलयो
 गैः सह संख्यायोगा युज्यन्ते तदा दलयोगफलमेव भवति अथाकृतियोगाः आश्रययो
 गैः सह युज्यन्ते तथा व्याकृतियोगफलं भवति तस्मात्संख्यायोगानामपवादः अन्या
 मूर्त्तौ ज्ञानविहाय आश्रययोगानमप्यपवादः आश्रययोगास्तु विफला भवंत्यपि विमि
 श्रिताः तस्मात्संख्यायोगा आश्रययोगाश्चाकृतियोगैरभिभूयन्ते अथाश्रययोगेन
 सह संख्यायोगोपस्थानेन भवति तदा अथयोग एव भवति नन्वाश्रययोगसंख्यायो
 गानां तत्त्वपवादे आश्रययोगेन संख्यायोगः कथमभिभूयते उच्यते यदि संख्यायोगेन
 अथयोगस्याप्यसनेन भवति तदा अथयोगस्यैवावकाशो न भवति आश्रययोगो न संख्य

ति x 1